

POVILONIS JUOZAS

Gimė 1910 10 11 Raišiuose Rokiškio rajone,
mirė 1999 04 30 Kaune?

Prozininkas, vertėjas, pedagogas

Žiobiškyje lankė pradinę, baigė Skapiškio progimnaziją, 1932 m. baigė Marijampolės gimnaziją. 1932–1936 m. studijavo Vytauto Didžiojo universitete prancūzų kalbą ir literatūrą.

1936–1939 m. dirbo Kretingos gimnazijos mokytoju, dėstė prancūzų ir lotynų kalbas. 1939 m. buvo paskirtas Panevėžio berniukų gimnazijos inspektoriumi. 1942–1944 m. direktoriavo Pasvalio gimnazijoje. 1944–1948 m. dėstė Kauno kunigų seminarijoje. 1950 m. suimtas ir nuteistas 25 metams lagerio ir 5 metams tremties, po 5 metų paleistas. Grįžęs dirbo Kauno medicinos mokykloje.

Kūrybinį palikimą sudaro grožiniai kūriniai, kritikos straipsniai, recenzijos, publicistika, vertimai. Kūrybingiausi tarpukario Nepriklausomos Lietuvos bei vokiečių okupacijos, studijų metai ir gyvenimo Pasvalyje laikotarpis. Pirmieji kūriniai pasirodė 1929 m. „Šaltinyje“. Nuo 1932 m. spausdino novelių, literatūros kritikos. 1935 m. dirbo Naujosios Romuvos redakcijoje, bendradarbiavo „Ateityje“, „Židinyje“, „Dienovidyje“ ir kt. Parašė darbą apie kunigo Ambroziejaus Pabrėžos pamokslus, aprašė Sibiro tremties prisiminimus.

Išleido apsakymų rinkinį „Nereikalingi žmonės“ (1944 m.).

Išvertė į lietuvių kalbą: Pierre L'Ermite „Tarp tavęs ir manęs nėra kunigo“ (1937 m.) ir „Pilkasis ponas“ (1939 m.), P. Maurice „Pamestieji“ (1937 m.), H. Bordeaux „Užsnigtos pėdos I-II“ (1938 m.), T. D. Daveau „Šv. Pranciškus Asyžietis“ (1948 m.) ir kt.

Bendradarbiavo periodinėje spaudoje: „Ateities spinduliai“, „Ateitis“, „Darbininkas“, „Dienovidis“, „XX amžius“, „Jaunimo draugas“, „Jaunoji Lietuva“, „Naujasis židinys“, „Naujoji Romuva“, „Naujosios Biržų žinios“, „Pavasaris“, „Šaltinėlis“, „Šaltinis“, „Tarp knygų“, „Tėviškė“, „Ūkininkas“, „Varpai“, „Vasario-16“, „Žemaičių kraštas“, „Žiburėlis“, „Židinys“ ir kt.

Pasirašinėjo slapyvardžiais bei slapyraidžiais: J.R., J.Po., Jz.Po., Juozaitis, Juozas P., Juozelis, Juzė P., Juozaitis, P.

Knygos

Nereikalingi žmonės / Juozas Povilonis ; [ilustravo V. Palys]. - [Kaunas] : Sakalas, 1944 (Kaune : "Šviesos" sp.). - 191 p. : ilustr. - (Sakalo leidinys ; Nr. 20/628).

Sudarytojas

Diktantai : fonetika ir morfologija : vidurinių mokyklų mokytojams / [atsakingas redaktorius J. Dangutis]. - Kaunas : Valstybinė pedagoginės literatūros leidykla, 1949. - 138, [4] p. - (Mokytojo knygynėlis)

Lotynų kalba : konspektas : [medicinos mokyklos moksleiviams] / Juozas Povilonis, Stasys Puleikis ; Lietuvos TSR aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministerija, Kauno medicinos mokykla. - Kaunas : [Kauno medicinos mokykla], 1969. - 61, [3] p. : lent.

Skaitymų knyga suaugusiems / sudarė: Z. Kuzmickis ir J. Povilonis. - Kaunas : Valstybinė pedagoginės literatūros leidykla, 1948. - 141 p. : ilustr.

Vertimai

Balzac, Honoré de. Trisdešimties metų moteris / H. Balzakas. - [Vilnius] : Valstybinė grožinės literatūros leidykla, 1950. - 218, [2] p. : ilustr. - Orig. antr.: La Femme de trente ans

Bordeaux, Henry. Užsnigtos pėdos : romanas / Henry Bordeaux ; išvertė Juozas Povilonis. - Kaunas : Žinija, 1938. - 2 t. - (Skaitymų biblioteka). - Orig. antr.: Neige sur les pas. T. 1. - 1938. - 158 p.

T. 2. - 1938. - 144 p.

Danveau, Damase. Nuostabūs Šv. Pranciškaus Asyžiečio gyvenimas / tėvas Damazas Danveau, O.F.M. ; vertė Juozas Povilonis ; [viršelis dail. V. Poliakovo]. - Kretinga : Pranciškonų pasaulis, 1938. - 128 p., 8 iliustr.lap., iliustr. - Orig, antr.: Vie merveilleuse de Saint François d'Assise.

Loutil, Edmond. Pilkasis ponas : romanas / Pierre L'Ermite ; vertė Juozas Povilonis. – Marijampolė : [Marijonų leid.] ir sp., 1939. – 196 p. – Orig, antr.: Monsieur en gris.

Loutil, Edmond. Tarp tavęs ir manęs nėra kunigo... : romanas / Pierre L'Ermite ; išvertė J. Povilonis. – Kretingoje : išleido ir spaudė Pranciškonų sp., 1937. – 166 p. – Orig, antr.: Pas de prêtre entre toi et moi.

Maurice, Pierre. Pamestieji : romanas / Pierre Maurice ; iš prancūzų kalbos vertė Juozas Povilonis ; virš. Petro Palukaičio. – Kaunas : Š. Kazimiero draugijos leidinys, 1937. – 258, [1] p.

Redaguoti leidiniai

Mūsų žygiai : Marijampolės Marijonų gimnazijos ateitininkų kuopos sukaktuvėms paminėti : vienkartinis leidinys / redaktorius Juozas Povilonis. – 1930, balandis. – Marijampolė : Marijampolės Marijonų gimnazijos ateitininkai, 1930.

Jaunystės žiedai : Marijampolės Marijonų gimnazijos moksleivių laikraštėlis / [redaktorius Stasys Tamulaitis]. – Marijampolė : [Marijampolės Marijonų gimnazijos] Ateitininkų literatūros sekcija, 1927-1929. – Red.: ...Juozas Povilonis, 1929, Nr. 1-2; ...

Šaltiniai

Juozas Povilonis : [pedagogas, rašytojas ir vertėjas] : bibliografija, 1929-1995 : 85-osioms gimimo metinėms / Pasvalio Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka, Vilniaus pasvaliečių bendrija ; parengė Bronė Lapinskaitė. - Vilnius-Pasvalys [i.e. Panevėžys : s.n.], 1995. - 23, [1] p.

Lietuvių enciklopedija. – Bostonas, 1953-1985. – T. 23 (1961), p. 378-379.

Lietuvių literatūros enciklopedija. – Vilnius, 2001. – P. 394.

Naujokaitis. P. Lietuvių literatūros istorija. – Čikaga, 1976. – T. 3, p. 526-527.

Pasvaliečiai – knygų autoriai. – Vilnius-Pasvalys, 1997. – P. 209-210.

Peleckis-Kaktavičius L. Baltas lapas - lyg altorius. – Klaipėda, 1995. – P. 184-189.

Rankraštinis paveldas Lietuvos kultūroje ir istorinėje atmintyje. – Panevėžys, 2006. - P. 73-99.

Vanagas V. Lietuvių rašytojų sąvadas. – Vilnius, 1996. – P. 291.

Ateitis. – 1936, Nr. 7, p. 296.

Darbas. – 1992, vas. 22; kovo 11; 1995, spal. 19.

Diena. – 1995, gruod. 9, p. 14.

Kauno diena. – 1999, geg. 4, p. 4.

Kūryba. – 1944, Nr. 5, p. 315.

Naujasis židinys. – 1991, Nr. 3, p. 41-42.

Naujosios Biržų žinios. – 1944, bal. 22 (Nr. 14/15).

Panevėžio rytas. – 1993, rugs. 14, p. 21; 1995, spal. 24, p. 5.

Prie Nemunėlio. – 2010, Nr. 1(24), p. 19-22.

Švyturys. – 1989, rugsėjo 5, p. 2.

Tarp knygų. – 1992, Nr. 5, p. 37.

Varpai. – 1944, p. 390-391. 1993, Nr. 7, p. 134-137.